
Arbetareklassen och den norrländska frågan

Author(s): O. Dalkvist

Source: *Ekonomisk Tidskrift*, Årg. 3 (1901), pp. 294-295

Published by: Wiley on behalf of The Scandinavian Journal of Economics

Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/3436955>

Accessed: 20-06-2016 22:02 UTC

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at
<http://about.jstor.org/terms>

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

The Scandinavian Journal of Economics, Wiley are collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Ekonomisk Tidskrift*

Kortare meddelanden.

Arbetareklassen och den norrländska frågan.

Då svenska staten under tidernas lopp öfverlätit den norrländska jorden med full besittningsrätt åt jordbrukarne i Norrland, så har det skett i syfte att underlätta uppkomsten af en själfägande bondeklass i denna del af vårt land. Då nu förslag äro å bane att hejda det sågverksbolagens fastighetsförvärf, som pågår på bekostnad af den jordbrukande klassens fastighetsområden, så är det återigen denna samma bondeklass, som är föremål för sociallagstiftningens och den allmänna uppmärksamhetens omvårdnad och välvilja. Det talas ej om någon annan samhällsklass än denna. Och all denna omtanke är ju nog så berättigad och af omständigheterna påkallad. Men det gifves inom Norrlands gränser också en annan, och en vida talrikare klass, hvilkens vitalaste lifsintressen sammanhånga på ett mycket intimare sätt med denna fråga, och denna klass är den stora norrländska industri- och enkannerligen sågverksarbetarebefolkningen. Denna talrika arbetareklass, som vid de större industriorterna i Norrland ensam bildar hela samhällen med stor befolkning, är själf en produkt af industrien och härstammar till ej så obetydlig del från dessa samma bondehem, som nu mångenstädes försvunnit eller lämnats obebodda. Men de nya förhållanden, under hvilka dessa arbetare lefva, ha framkallat nya åskådningar och nya ideal. När en bonde eller en bondeson förvandlas till permanent lönarbetare, blifva hans kraf och önsksningar helt andra än förut.

I regel får han kasta öfver bord tanken på att återvinna sin ställning som själfägande man. Det gäller att inrätta sig efter de nya förhållandena och göra lifvet så drägligt som möjligt. De kraf, som nu ligga honom närmast om hjärtat äro en lön, som sätter honom i stånd att försörja sig och sin familj samt rörelsefrihet med afseende på sin personliga rätt att gemensamt med sina kamrater förbättra sin ställning. Ur dessa själfständighetssträfvanden växer fram hans kraf på fri föreningsrätt.

I dessa sina nya »kontraktförhållanden» stöter arbetaren alltid på samma motpart, arbetsgifvaren; den gamla patriarkalismen afkläder sig sin idealitet och försvinner, utan att någondera parten kan göras ansvarig därför, och i stället framträda arbetare och arbetsgifvare som tvänne parter, hvilka båda söka afvinna hvarandra så stora fördelar som möjligt. Under detta sakernas läge skola vi lätt förstå, att frågan om den norrländska arbetareklassens frihet och själfständighet sammanhänger på det allra intimaste med den »Lindhagenska motionens» öde.

Vi ha redan sett exempel på, att då storindustriella anläggningar komma i besittning af all fast mark milsvidt omkring, inträder för arbetarne ett tillstånd af ofrihet och beroende. Se t. ex. på vissa af våra bruksdistrikt och vi ha bilden klar för oss!

Huru kan t. ex. krafvet på föreningsrätt uppehållas, då det ej gifves en fotsbredd jord att samlas på utan medgifvande från arbetsgifvaren?

Och hur går det med arbetarnes förmåga att motstå lönenedsättningar, då härigenom hans rörelsefrihet är fullständigt tillintetgjord? Den norrländska arbetareklassen sympatiserar med sträfvandena att begränsa bolagens jordförvärf, ty den vet att med hvarje ökning i bolagens jordbesittning ökas arbetarnes ofrihet; den har erfarenheter härutinnan, som ännu ej på länge glömmas.

Och vi skola ej heller förvåna oss öfver, att arbetarne ej kunna taga det så allvarligt, då sågverksägarne som ett skäl mot inskränkningar i samma jordförvärf förebära hänsyn till arbetarnes intressen. De uppfatta det snarare som ett försök att för egna intressen återopa en klass, som i dessa rådslag ej har rätt att göra sin stämma hörd. Fråga denna klass härom, och den skall protestera mot denna själftagna rättighet att tala å dess vägnar.

Hvarje steg som tages för att skydda flertalets rätt måste ligga i flertalets intresse; fåvälde och feodalism är ej populärt i vårt land, och redan därför har arbetareklassen i striden om den norrländska frågan sin plats gifven.

O. Dalkvist.